

Zapisana misel ostane, izgovorjena izgine

Številka, ki je pred vami, je v celoti posvečena razpravam na temo obnove gozda s sajenjem ali setvijo. V preteklosti je bila umetna obnova gozdov zelo pogosta praksa, o čemer pričajo tudi številne strokovne razprave v starejših letnikih naše revije (izsek iz letnika 1938 si lahko ogledate na drugi strani ovitka). V zadnjih desetletjih smo pri nas spodbujali predvsem naravno obnovo in posledično se je kritično zmanjšala količina gozdnega sadnega in semenskega materiala. Zdaj se soočamo z novimi razmerami, saj pogostejše naravne motnje terjajo drugačen pristop pri obnovi gozdov. Ker gozdovi ne zrastejo v nekaj letih, je pomembno, da razumemo odločitve gozdarskih strokovnjakov iz preteklosti in da bodo naše odločitve razumele generacije v prihodnosti. Kar je zapisano, ostane in kljubuje zobu časa. Ravno zato je nujno, da je stroka večča pisanja in tako ponudi možnost razumevanja časa, v katerem deluje, svojim zanamcem. Zavedati se moramo tudi posledic zapisane besede, saj jo bodo zanamci še vrsto let prebirali in na podlagi napisanega ocenjevali našo strokovnost.

Mitja SKUDNIK

Sistemiški problemi obnove gozdov

Ohranjeni gozdni ekosistemi so ogledalo Slovenije, pomemben obnovljiv vir in naš ponos. Ob vse pogostejših vremenskih ujmah, prenamnožitvah že znanih in vedno novih boleznih ter škodljivcev pa je uspevanje gozdov na površini, ki jo poraščajo dandanes, in v obliki, sestavi in funkcijah, ki jih poznamo, vprašljiva. V času, ko beležimo 70-letnico znanstvenoraziskovalnih in univerzitetnih ustanov ter 30-letnico svetovnega kongresa IUFRO v Ljubljani, v okviru katerega je prof. D. Mlinšek v svetovno gozdarsko stroko uvedel načela sonaravnega gospodarjenja z gozdovi, se gozdarska stroka sooča z novimi izzivi podnebno pogojenih sprememb v gozdnih ekosistemih, ki nujno vodijo do ukrepanja in razvoja doktrine gospodarjenja z gozdovi. Posodobiti bo treba sistem in predpise s področja gozdnogospodarskega načrtovanja, sistem financiranja vlaganj v gozdove, v načrtovanje in financiranje obnove gozdov s sajenjem in setvijo, podpreti in izvajati načela genetskega varstva gozdov ter spremljati spremembe, preden se nepovratno izgubi prilagoditveni potencial populacij gozdnega drevja. Že ustanovitelji Gozdarskega inštituta Slovenije so utemeljili in v prakso prenesli »Gojenje gozdov v luči genetike«, in prav vrstna ter genetska pestrost lahko spremenita trend, ki ga kažejo simulacije spreminjanja podobe gozdov v naslednjih 50 do 100 letih. V zadnjih letih se je obrnil trend razvoja v lesnopredelovalni industriji, ki temelji na obstoječih potencialih gozdov; uvaja inovativno rabo trenutno manj vrednega lesa. Sisteme kakovosti uvajamo na vseh nivojih; prav je, da je sistem kakovosti prisoten tudi pri vseh fazah pridobivanja, dodelave in shranjevanja semena, vzgoje sadik, manipulacije s sadikami in oskrbo sadik po sajenju. Nujno je treba ukrepati, preden izgubimo tradicionalno znanje, dokler je še mogoče obuditi slovensko semenarstvo in drevesničarstvo ter tako zavarovati gozdne genske vire, gozdne ekosisteme in vse funkcije gozdov v Sloveniji. Vstopili smo v fazo, ko je naravna obnova še vedno alfa, ni pa več tudi omega gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji! Obnovo s sajenjem in setvijo je treba vgraditi v gozdnogospodarske načrte in finančna sredstva, potrebna za ohranitev gozdov prihodnosti. Danes ni osnovno vprašanje vlaganje v gozdno semenarstvo in drevesničarstvo, vprašanje je, ali želimo, znamo in zmoremo ohraniti gozdove vsaj približno na površini in v obliki, ki je znana nam, in ki je osnova prepoznavnosti Slovenije v svetu.

Prof. dr. Hojka KRAIGHNER